

Bezúročná ekonomika

Rudolf Vaský emigroval v roce 1969 do USA. V New Jersey a v Texasu pracoval nejprve v obchodě s nemovitostmi a potom deset let v oblasti hypotéčního financování. Po roce 1989 se vrátil a je zastáncem bezúročné ekonomiky na Slovensku.

Pane Vaský, velmi se mi líbily vaše příklady z historie, že tam, kde se v dějinách zavedla nízkoúročná či bezúročná ekonomika, nastal rozkvět. Například v Athénách za Perikla.

Ano, to je takový nejlepší příklad. Zlatý věk Athén byl založen na tom, Solón zrušil Drakonovy zákony, které dovolovaly půjčování peněz na úrok a zavedl bezúročnou ekonomii. Za Drakóna byly úplatky tak rozbujele, že se lidem nevyplatilo pracovat, jen spekulovat a krást. A to potom vyžadovalo velmi tuhé represivní metody a drastické zákonodárství. Proto se dnes hovoří o "drakonických" zákonech.

Máte i jiné příklady?

Například čínská zeď. Čínské císařství by si nikdy nemohlo dovolit uskutečnit nejvyšší stavbu světa, kdyby se tehdy neopíralo o spravedlivou výměnu založenou na důvěře.

Slyšel jsem, že Templáři vytvořili jakýsi model křesťanského kapitalismu založeného na bratrských vztazích a že to bylo tajemstvím jejich ekonomického úspěchu. Ale potom je upálili a namísto toho se prosadil princip úplaty.

Celé cechové hnutí v Evropě ve 14. století bylo založeno na tom, že cechy sdružovaly prostředky, aby když někdo potřeboval rozšířit výrobu, tak cech mu půjčil bezúročně a on to potom splatil zpět do cechové pokladny. Vlastně i družstevnictví mělo stejný účel. Celá podstata je v to, že peníze sloužily na to, na co jsou určeny: na výrobu a uskladňování vyprodukovaných hodnot, ne na manipulování a spekulování. Bohatí ten, kdo něco vyráběl. A když viděl, že i druhý může něco tvořit, tak mu půjčil.

A existují i příklady ze současnosti?

Jistěže. Například zázračný rozběh německé a japonské ekonomiky po válce. Rozhodujícím faktorem, bez kterého by se to nepodařilo, byly právě bezúročné půjčky.

O Jižní Koreji se hovoří, že je to malý hospodářský zázrak, "asijský tygr". Jak se jim to podařilo?

V Jižní Koreji byly právě investovány bezúročné nebo nízkoúročené peníze. Korejci udělali vlastně to, co Japonci, když dělali industrializaci: dávali půjčky jen za režijní náklady (1-1,5% úrok). A na dlouhou dobu splatnosti.

A kdo jim je dal?

To je dobrá otázka. Nemají zlato ani ropu, kdo jim je dal? Oni si natiskli peníze, ale tyto peníze byly investovány do ekonomiky, cíleně. To nebylo, že natiskli peníze a rozdali je lidem, aby si s nimi dělali co chtějí. Tyto peníze byly dávány do výroby, kde produkovaly hodnoty.

Takže Jižní Korea vůbec nebrala půjčky zvenčí?

Jen minimálně. Pokud vím, tak to bylo cíleně na některá strojní zařízení, ale tím, že to bylo investováno do výroby, tak to výrobou zase velmi rychle splatili. Nesedělo jim to na krku a nevysávalo je to celé roky.

Jste toho názoru, že něco takového by se dalo uskutečnit i nyní na Slovensku?

Jsem přesvědčený, že ano.

Vysvětlete mi to přesněji, jak si to představujete? Proč jste proti tomu, abychom brali úročené půjčky od Mezinárodního měnového fondu?

Na světě neexistuje ani jedna země, kde by se MMF dostal s těmito úročenými půjčkami a která by mohla říci, že se hospodářsky vylepšila. Naopak: kde jsou nějaké ekonomické problémy dostane se tam MMF, tam se to ještě zhorší. Takže nakonec tam nastane nějaký ekonomický puč nebo něco podobného ...

Ve kterých zemích MMF takto půjčoval peníze?

Například v Mexiku. Tam šly též zúročené peníze, stovky miliónů dolarů. Mexičani si to nejdříve pochvalovali, protože když ty peníze přijdou, nějaký čas je z toho efekt. Ale když ty úroky začnou odebírat oběživo, tak potom to zkrachuje.

To je stejné jako když si někdo půjčí 1000 korun a půjde hrát do hracího automatu. Tak bude hrát chvíli, možná se mu bude chvíli i dařit, ale nakonec, když přestane hrát, zaručeně ztratí celých 1000 korun i s tím, co vyhrál.

Protože tam je nastavený ten úrokový "hoblík"...

Ano, "lichva" je nastavena pevně. Část vhozených peněz do toho automatu stejně padá do přihrádky, ze které se už nikdy nevrátí. Takže když budete hrát Jackpot, tak možná i vyhraje, ale když neodejdete a budete hrát dál, tak vás to pěkně zhoří a pozbudete své peníze i vše, co jste vyhráli. A to je přesně to, co se tu děje.

Takže MMF nás teď vzal jakoby do kasina.

Ano, to je taková hra. My jsme ještě ani nebyli zadluženi a už říkali: když chcete s námi obchodovat, zadlužte se nám, vezměte si do rezervy americké dolary od MMF. Takže ještě jsme ani nic nekoupili a už jsme museli mít v rezervě - oni požadovali okolo 400 či 500 miliónů - a to už jsme platili 10% úrok jen proto, že můžeme s nimi obchodovat.

Představte si, že Slovensko by udělalo to samé. Natiskli bychom své peníze a řekli bychom Rakousku, Maďarsku, Polsku, všem zemím na světě by jsme řekli: Když chcete s námi obchodovat, vezměte si naše peníze do "rezervy". A rozhodili bychom po světě dejme tomu 100 miliard slovenských korun na 10%. No to bychom dostávali ročně 20 miliard úrok za nic. Za tento bychom si potom kupovali všechno, co z těchto států potřebujeme.

A MMF půjčuje jen na úroky?

Ano, jen na úroky.

A za kolik?

Okolo 10 procent.

Tak to bychom museli celý stát, všichni zbankrotovat.

Ano, k tomu to spěje. Jako v Mexiku a v ostatních státech. Anebo potom trvale živořit, jako dejme tomu v Maďarsku. Tam už jim dluží úroky z úroků, tak jim trochu povolí, potom zase... A to jen proto, aby to nedošlo tak daleko, že by byla revoluce. Jako teď indiáni v Mexiku, kteří se postavili proti vládě se zbraní v ruce. To nechtějí, aby to zašlo tak daleko, ale dělají to tak, že je dusí.

A kde všude již bylo takto "vypomoženo"?

Skoro ve všech chudých zemích, kde byl MMF, v Africe a jinde.

A v Jižní Koreji, v Japonsku ne?

V Jižní Koreji, jak jsem říkal, si vzali jen nějaké půjčky na strojní zařízení. Ale u nás, co se stalo? Za dolary se nakoupily mercedesy, importoval se nábytek, gauče z Itálie... To jsou umrtvené peníze. A naši výrobci nemají za co vyrábět.

Říkal jste, že se i Německo dostalo po válce nahoru díky bezúročným investicím do strojového parku a výroby?

I po válce, v roce 1945, i za Hitlera, ve 30. letech. Hitlerovi se podařilo zvládnout inflaci a odstranit nezaměstnanost. To byla i jedna z příčin, proč ho Němci tak následovali.

A jak to udělal?

Začal vydávat bezúročné peníze, začal stavět, vyrábět. Nestaral se o to, aby si půjčil někde venku, peníze si jednoduše natiskl.

Tak Hitler ale potom vydal nekryté peníze!

Ano, ale ony byly vzápětí kryté tou výrobou, tím stavěním. To je dost takový chyták, když někdo řekne, že vydá "nekryté peníze". Když se tyto peníze investují do zábavy,

na dovoz osobních věcí jsou to peníze nekryté. Ale když se investuje do výrobních prostředků a práce...

...tak se hned tvoří nové hodnoty, které se kryjí.

To se dá dělat samozřejmě jen účelově a postupně, ale ne naráz mnoho, ale na konkrétní věci, a potom se to hned zase vrací.

Například: Vy si chcete nechat postavit dům a nemáte peníze. Přijdete do banky a banka řekne: Dobře, dům bude stát milión korun. Co nám dáte jako záruku? A vy řeknete: Já nemám nic. Právě proto jsem přišel do banky, abych si půjčil.

Jaký je tedy váš plán?

V USA máme 31 miliard dolarů v 30-ti ročních amerických státních bondech. Ty vydala americká vláda na financování své existence. Z těchto 31 miliard by se 10 miliard přesunulo do Národní banky Slovenska. Národní banka si tyto bondy zapíše jako svá aktiva a na jejich základě emituje 300 miliard Slovenských korun. A z těchto 300 miliard by se poskytovaly bezúročné půjčky cíleně takovým lidem, kteří je potřebují, aby mohli vyrábět.

Není to nějaký nezvyklý nebo riskantní postup?

Ne. Tak to přece bylo uděláno i v Západním Německu. Němci mají kolen 1 biliónu těchto amerických vládních obligací a přesně tak jistě mají emitovány i své marky. Japonci též. Když dodávali Američanům své výrobky, dostávali za ně americké bondy. Také jich mají kolem biliónu. Japonská banka je má zapsány jako svá aktiva a na základě těchto aktiv vydala japonské jeny. Takže my bychom vlastně udělali jen to, co je už zaběhnuté v mezinárodním finančnictví. Zapsali bychom tyto obligace jako svá aktiva a vydali slovenské koruny. Není to nic takového, co by už nebylo uděláno nebo nezvyklé anebo proti pravidlům. Všechno by bylo v souladu s pravidly.

Když se to už předtím takto dělalo, tak proč to ve východní Evropě teď nikdo nedělá?

Východní Evropa je už velmi zadlužená a západní kapitál nemá vážný zájem na tom, aby se to změnilo. Pro ně je výhodnější, když nebudeme nikdy rovnocennými partnery, ale zůstaneme navždy závislí. Maďaři jsou na tom tak zle, že už ani nemohou splácet úroky, vlastně už jim nabíhají úroky z úroků. Polákům nějaký dluh odpustili, ale i tam mají ještě asi dvacetimiliardový dluh. To je ten kasinový efekt, o kterém jsem hovořil.

Myslíte, že Slovensko by se z toho začarovaného kruhu dokázalo ještě vymanit?

Ano, a mohlo by zůstat nezávislé.

A to, co už jsme zadluženi, to bychom vyplatili?

Kdyby nás úroky neždímaly, celé bychom to vyplatili a ještě by nám zůstaly peníze na investice. Slovensko je relativně malé. Například Ukrajina je už příliš velká ekonomika na to, aby tam 10 miliard dolarů nějak výrazně pomohlo. Slovensko bylo vytipované, protože je zde nejlepší infrastruktura. A co je zde největší kapitál - to jsou lidé.

Totíž vzít 10 miliard a dát je do země, ve které nejsou lidé inteligentní ani vzdělaní - a dát je do země, kde jsou inteligentní, vzdělaní, prostě civilizovaní, to je rozdíl.

Proč například Čechy nejsou lepší?

Čechy jsou v takové pozici, že tam velmi mnoho povyprodali. A německý kapitál teď hraje první housle. Kromě toho je to skoro dvakrát větší ekonomika než Slovensko.

Takže malost Slovenska je v tomto případě výhoda?

Přesně tak, neboť Slovensko je akorát takové, že tento fond, který je přichystaný, by to utáhl. Čechy, to už je velké, 10 miliard dolarů by se v Čechách dřív ztratil bez toho, aby byl nějaký efekt.

Kolik korun je v oběhu dohromady?

Nevím přesně.

Myslím, jaká část z těch 300 miliard z celkového oběhu, jakou to má váhu?

To by určitě mělo váhu, kdyby se cíleně investovalo do výstavby rodinných domků, do malých vodních elektráren, prostě do věcí, které by produkovaly kapitál.

A další věc je ta, že toto by byly dlouhodobé půjčky. Nebo když někdo staví takovou vodní elektrárnu, ta stojí kolem dvou miliónů korun. A když vy tomu člověku řeknete: "Dobře, dám vám pětiletou půjčku na 20% úrok", tak to neexistuje, že by ta malá vodní elektrárna vyprodukovala tolik elektřiny, aby to mohl splatit za pět roků.

Takový člověk potřebuje bezúročnou a dlouhodobou půjčku. Když se to rozpočítá na 30 let a ta malá vodní elektrárna bude vyrábět dejme tomu za 5000 korun měsíčně elektřiny, tak z těch pěti tisíc se mohou zaplatit i daně, nechat si nějaký zisk, splácet půjčku a vlastník není škrćený.

Takže myšlenka, že by se mohla oživit ekonomika, kdyby se investovalo do produktivních činností, do skutečné výroby, že?

Ano, materiál je, lidé jsou, jen peníze drží banka a nepůjčuje, jen za 25 %. Anebo půjčují jen na krátkou dobu, takových 5 let.

25% úrok je běžný?

25%, 24%, 21%, a někdy i 17%. Ale podstatné je, že takto se nedá oživit ekonomika, když hovoří o dlouhodobém úvěru na 5 roků. To není dlouhodobý úvěr. Do takových 30 roků, to je dlouhodobý úvěr.

**Takže teď je to tak, že když se někdo pokouší poctivě pracovat, ,
pravděpodobně zkrachuje...**

Ano, nebo vlastně nemá s čím, nemá kapitál. A když mu někdo půjčí na pět roků, to není možné, aby to splatil za pět let s takovým vysokým úrokem, jenom když krade nebo je nečestný nebo si otevře nějaký masážní salón nebo prostě podniká s takovými pokoutnými věcmi. Ale normálně aby zde existovala normální ekonomika, to nemůže existovat s takovými vysokými úroky a krátkodobými půjčkami.

To v žádné západní zemi takhle není. Když půjdete do Německa, do Švýcarska, a uvidíte tam nějaký pěkný domeček, zeptejte se, jak to bylo financované. Každý vám řekne, že například ve Švýcarsku měli program na výstavbu hotelů asi 1,5% úrok na 20-30 roční splatnost - tak si každý vezme půjčku a může to pěkně splácet, může přitom žít a nezadusí ho to.

**Znamená to, že teď se schválně zde na Východě vytvořily takové podmínky,
aby se to nerozběhlo?**

Schválně, aby naši podnikatelé zkrachovali a potom sem přijdou tito zvenku a všechno lacino skoupí. A potom, oni už si přinesou své dlouhodobé bezúročné půjčky.

Sami sobě půjčují bezúročně?

Bezúročně nebo na minimální úroky.

**Takže západní kapitál nám podle vás nechce ve skutečnosti pomoci, ale chce,
aby vlastní ekonomika země zkrachovala, aby on potom mohl prosperovat?**

Samozřejmě, potom si sem přijdou do hotového, protože každý bude zkrachovaný.

Ale například Slovensko-americký fond na podporu malého a středního podnikání, pokud vím, pomáhá slovenským podnikatelům dost nezištně. Víím o tom, že poskytoval půjčky na 11 a 17% úrok a investoval bez toho, že by se snažil získat kontrolní balík. A zčásti na to teď i doplatili, neboť více podniků zbankrotovalo a investice jsou nedobytné. Až se divím že zkušení američtí experti jsou tak naivní, že to nevěděli dopředu a přišli takto o peníze.

Oni nejsou naivní, oni věděli velmi dobře, že o těch pár miliónů přijdou, že jsou ztracené. Ale v takovém fondu se soustředí velké množství detailních ekonomických návrhů a žádostí z celého Slovenska. A tam je potom nějaký operátor anebo "poradce", který všechny tyto informace soustřeďuje do databází a získá do CIA kompletní přehled o průmyslové infrastruktuře v celé zemi. Kdyby měli na to platit špióny, vyšlo by je to mnohem dráž. Takto jim detailní podklady vypracují Slováci sami a pošlou jakoby rovnou do centrály.

To oni dobře vědí, že ty investice jsou ztracené. Protože úroková míra je vysoká a kdyby jste tu teď investovali několik miliónů, sto anebo pět set, zmocní se jich nakonec i tak "lichváři" a podniky zákonitě zbankrotují - buď na prvotní a nebo druhotnou insolventnost, protože oběživo je odsáté.

A co by se stalo, co předpokládáte, kdyby se vyčlenilo těch vašich 300 miliard na dlouhodobé bezúročné půjčky?

Naši výrobci by měli bezúročný provozní kapitál. Investovalo by se do věcí, které se dají postupně splácet, tedy do věcí, které produkují peníze. Ne například do nějakých golfových hřišť, to může přijít potom, ale v této první fázi je třeba investovat do věcí, které budou produkovat, které samy sebe budou platit. Mám tu už sehnanou celou řadu projektů. Například bioplyn. Anebo: výroba, dodávka a montáž betonových svodidel okolo cest.. Realizátor: slovenská správa cest. Tato betonová svodidla se například dovážela z Čech. Proč by se měla dovážet z Čech? Betonová svodidla přece dokážeme vyrobit. Ale jak je může někdo vyrobit, když náš výrobce nedostane půjčku, ale jen takovou, aby za pět roků splatil 25%. To znamená, že na pátý rok už vrátil dvakrát anebo třikrát tolik peněz než si půjčil!

Anebo další projekt - výstavba čistírny odpadních vod, kanalizace a vodovodu. Realizace: obecní úřad Braznica, okres Stropkov, investic e22 miliónů korun. To je taková obec, kde potřebují zavést vodu, nemají tam vodovod, ale ještě studně.

Když se těch 22 miliónů této obci dá a ona si postaví čističku a vodovod a rozepíše se to na 20 let, tak ti občané to splatí po 150 korunách měsíčně. Ale když jim dáte 25% půjčku na 5 roků, museli by začít platit každý po 1000 korunách měsíčně jen úrok, když nechtějí, aby jim celkový dluh ještě vzrostl!

Takovým způsobem nebudou mít vodovod opravdu nikdy.

Takže když se takové podobné projekty spustí, ale masivně po celém Slovensku, tak nezaměstnanost bude v průběhu dvou - tří měsíců zlikvidována. Protože my nejsme v takové situaci jako Západ. Tam jsou už vodovody a cesty postavené, tam není co stavět. Takže tam nevyhnutelně dojde k určité recesi, ale zde? Zde není příčina, proč by tu měla být nezaměstnanost. Jen tak uměle, když se odebere oběživo, tak potom je zde nezaměstnanost. Protože lidé by chtěli i pracovat, i stavět, budovat, ale kapitál je odsátý. Anebo se jim dají půjčky, ale za takových podmínek, že se to nedá realizovat. To není možné, aby někdo za pár roků splatil kanalizaci anebo nějaký 5 procentní zisk, to neexistuje ani na Západě. Kdyby se na Západě zavedlo takové finančníctví jako zde, celá ekonomika by zkrachovala.

A to vaše sdružení podnikatelů, které nám chce zapůjčit bezúročný kapitál, kdo je to?

To je delší historie. To už vlastně začali Henry Ford a Thomas Alva Edison. Lidé vědí jen to, že Ford vyráběl auta a Edison byl vynálezce. Tito dva však byli i velicí bojovníci proti "lichvářům". Měli za to, že peníze jsou jen doklad o vyprodukované hodnotě, slouží jen na uskladnění vyprodukovaných hodnot. Peníze nemohou vznikat bez práce. V 33. roce, když USA zrušily zlatý standard, začalo v Americe také hnutí za zrušení "lichvy" a zredukování úroků jen na režijní náklady. Ale potom přišla válka.

Po válce se toto hnutí znovu obnovilo. Například Bill Gates, majitel Microsoftu, se sice musí v tomto finančním systému pohybovat, ale toto "lichvářství" kritizuje. Takže to není tak, jak jsme se učili, že lidé se dělí na "lichváře" a výrobce. Když někdo

zbohatne z výroby, protože něco dělá a každý to chce a je to úspěšné, nechť zbohatne. Ale když někdo chce zbohatnout bez toho, že by vyprodukoval jediný hřebík, tak to už je zle.

Takže naše skupina by i ve Spojených státech ráda viděla bezúročný finančníctví. Ale na to jsme moc slabí, neboť těch 31 miliard, které máme pod kontrolou, to je příliš málo na to, abychom něco podnikli proti "lichvářům" v USA.

A navrhli jste už váš plán nějakým odpovědným osobám na Slovensku?

Kontaktoval jsem se s guvernérem Národní banky Slovenska, panem Masárem.

A co říkal?

Nejprve se divil, prý kdo by byl takový dobrák, aby dal Slovensku bezúročný kapitál.

Proč jste takoví dobráci, že se zříkáte úroků?

Naše sdružení se nezříká úroků. Úroky by nadále plynuly původním majitelům, neboť ty má povinnost platit americká vláda. Půlročně. Bez ohledu na to, zda ty obligace budou právě na Slovensku nebo v Hong-Kongu. To už není podstatné.

Takže vaše sdružení na tom určitě nic neztratí. Ale ani nezíská. Děláte to opravdu celkem nezištně?

Počítáme s tím, kdyby se takto masivně investovalo, slovenská ekonomika by se pozdvihla a slovenská koruna by zákonitě šla nahoru. Protože momentálně je slovenská koruna podhodnocená (pros. 1995, pozn. překl.). To je veřejné tajemství, vlastně ani ne tajemství, to se ví, že slovenská koruna je podhodnocená. Reálná hodnota koruny je 12 Skk za dolar. Takže když se spustí všechny tyhle ekonomické aktivity, tak to zákonitě bude možná i 10 Skk za dolar nebo ještě méně.

Takže my bychom potom vydělali vlastně tím, že se Skk zhodnotí a to by byl zisk. Nebo těch 10 miliard dolarů nyní zakoupí 300 mld korun, když se koupě zhodnotí, už bude mít hodnotu 20 miliard dolarů. Slovem my budeme mít tak velký zisk, o kolik se zvýší hodnota koruny.

A vy budete vlastnit nějaké koruny, které se vám zhodnotí?

Může se to udělat například tak, že za dolary budou vydané koruny, uděláme zde nějakou družstevní banku a tato banka je bude bezúročně půjčovat výrobcům.

Takže vy jste vydělali ne na úrocích, ale tím, že se pozdvihne celá ekonomika?

Přesně tak, i my vyděláváme, ale ne na úkor Slovenska. Až když Slovensko zbohatne a země se dostane nahoru, to bude náš zisk, ne předtím. To nebude, že někdo bude smýkán dopředu, že se ještě ani nepostavil na nohy - a už aby platil úroky. To je ta krása na tom, že když se Slovensko nezdvihne, tak nemáme zisk, ale také nic neztrácíme, protože ty úroky nám nadále plynou.

Tak to zní z vaší strany velice dobře.

Jenže pan Masár ten návrh nepřijal. Stavěl se k tomu asi tak, že máme dost peněz, že si teď v zahraničí můžeme půjčovat, kolik chceme...

No dobře, ale na úroky, ne?

Za úroky, vždyť ano.

Tak proč nechtěl?

On se bojí, že by byli odstavení, celé to "lichvářské" finančnictví, co všude staví ty nové banky, protože oni z toho žijí.

Ale něco takového vám přece oficiálně nemohl říci, to nevěřím.

Ale ano, to nám vlastně jinými slovy řekl. On prostě na bezúročnou ekonomiku nechce přejít. Nejdříve říkal, že se to nedá a nakonec se zeptal: "A co bychom z toho jako měli my, Národní banka?"

Proč by z toho Národní banka měla něco mít?

No, oni se chápou jako zisková právní osoba, oni chtějí z toho mít nějaký zisk. takže oni by dostali bezúročně, ale chtějí si nahodit nějaká procenta nahoru, pro sebe.

Takže on vlastně navrhl, že kdyby z toho Národní banka měla nějaká procenta, že by to potom bylo přijatelné?

Takovou otázku dal doslova: "Co z toho budeme mít my, jako Národní banka?"

A vy?

Já jsem řekl: "Režijní náklady vám zaplatíme, ale nic jiného."

Takže když z toho nemají mít nic, tak nechtějí?

Ne.

A to je jim ukradené, že by z toho celá země něco měla?

Ano, to nic, to je nezajímá.

A není tam ještě něco, co jim svazuje ruce?

To ano. Protože oni tam mají ty poradce z Mezinárodního měnového fondu. Celý ten zákon, pod kterým Národní banka funguje, je udělaný podle pokynů MMF. A ty bychom vlastně museli poslat domů. Museli bychom vzít ty peníze, které nám úročně půjčují z MMF a říkat: "Tu máte, pánové, takové peníze nepotřebujeme."

Ale ti poradci, jestli jsou to skutečně poradci, by přece neměli mít rozhodující, ale jen poradní hlas, ne?

Vždyť oni jenom radí. Ale guvernér Národní banky by asi nebyl guvernérem, kdyby jejich rady neposlouchal.

A národní banka je činitel, bez kterého to nejde?

Ne, protože jen Národní banka Slovenska může emitovat slovenské koruny.

A nikdo jiný s tím už souhlasit nemusí? Není potřebný souhlas vlády?

Teoreticky má banka právo rozhodnout. Jenže oni nechtějí rozhodnout tak, aby se přešlo na bezúročnou ekonomiku, protože to by zlikvidovali všechny "lichváře" a oni nechtějí jít sami proti sobě. Protože národní banka zapůjčuje peníze všem ostatním bankám. A diskontní sazba je teď 9,75% a z toho má Nár. banka Slovenska zisk a z toho zisku si pak guvernér a všichni ostatní dávají platy.

Nedávno byla tisková konference, kde se ptali na platy guvernéra a představenstva a bylo nám řečeno, že o tom se bude debatovat mimo novinářů. Takže nemám žádné oficiální informace, ale co jsem slyšel, jsou to statisícové, miliónové částky. Tam se to dělá asi tak, že dáme dohromady zisk z toho, co jsme půjčovali bankám, a z toho si dáme platy, kolik chceme.

A oni nemusí platit daně?

Musí, ale přitom jsou to miliónové sumy, které si rozebírají mezi sebou. Vždyť výrobní sféra měla minulý rok zisk 30 miliard korun a bankovní sféry 39 miliard, takže bankovní sféra měla víc zisku, získala víc peněz bez toho, aby vyprodukovala jednu jehlu nebo jednu zápalku!

Čistý zisk po odpočítání nákladů?

Ano, vždyť oni jen přesouvají, přerozdělují peníze a přitom si z toho hrabou pro sebe. V bance jen uklízečka dostane 10 tisíc. Kdo chce dělat v hale uklízečku, musí tam někoho podplatit. Takže oni si tu udělají úplný stát ve státě. Ostatní populace je tu jen tak, jako kdysi nevolníci. Kdybychom aspoň platili jen těch 10 procent, jako feudální desátek, ale teď je to horší...

Ale řekněte, vy zde dáváte takový pozitivní návrh a každý vás ignoruje? Nešli jste s tím do novin? Vždyť na to musí reagovat, musí vysvětlit, proč tu pomoc nechtějí přijmout.

Tak už jsem vám řekl, jak na to reagovali v Národní bance.

Ale co říkali oficiálně?

Tak, říkali, že se k tomu nechtějí vyjadřovat. Například ve "Smeně" o tom něco vyšlo a říkali, že se o tom nechtějí vyjadřovat.

A vyjádřili se už vůbec?

Předtím se k tomu vyjádřili tak, že to je neodzkoušené, že je to teorie, že s takovými teoriemi nebudeme riskovat a podobně. Přitom jim ten redaktor řekl, že bezúročná ekonomika fungovala a ještě funguje. Například v Japonsku, kde je 1% diskontní sazba, takže je to skoro jak bezúročná ekonomika. To znamená, že banky dostávají půjčky od své banky za 1 procento. V roce 1987, kdy v Japonsku ceny naletěly tak vysoko, že si nikdo nemohl dovolit koupit dům, japonská banka začala dávat úvěry na stavbu domů až se 100 letou splatností, aby si lidé mohli dle libosti stavět a bydlet. V historii skoro všude aspoň v určitém období fungovala bezúročná ekonomika.

A co oni na to?

No že se nemíní bavit s laikem, který dává příklady z minulých století. A k Německu a Japonsku se nevyjádřili.

Kdo?

Tiskový mluvčí NBS, nevím jeho jméno.

V jednom slovenském deníku o tom byl článek a ten redaktor dostal od šéfredaktora pokyn, aby něco takového o bezúročné ekonomice už neříkal. A přitom to byl jen takový malý článek na okraj, kde se psalo, že v Japonsku je 1% diskontní sazba, a že i naše banky by si z toho měly brát příklad. Nato mu šéf strhl prémii.

A toto téma se nesmí publikovat?

Smí. Ale podívejte se, za jednu inzertní stránku takové noviny inkasují sto tisíc korun. A tyto inzeráty si dávají jen ti, kteří mají peníze, takže v první řadě banky. Když bude šéfredaktor psát proti bankám, tak zruinuje celé noviny.

Takže masmédiá jsou v područí přes inzerci?

Přesně tak. Dříve byla cenzura, teď inzerce.

Proto i Sophia je nucena prodávat pod výrobní ceny. Protože nemá inzerci.

Ale zato jste nezávislí. Vy jste skutečně nezávislí. Žádná politická strana ani noviny si o tomto nemohou dovolit vyprávět. Protože banky by jim zastavily peníze a celý jejich úřednický aparát by zůstal bez peněz. Proto o tom nechtějí ani slyšet.

A jak to budete dělat vy? Co když vám vaši dlužníci například zkrachují, jako v tom Slovensko-americkém fondu a půjčené peníze už nebudou nikdy moci vrátit? Co když se těch 300 miliard rozkrade a vy nebudete moci nic dělat, neboť justice nepracuje v reálném horizontu?

Když ten náš fond bude fungovat a vy půjdete a povíte, že nemáte nic, tak vám půjčíme. Ale takovým způsobem, že nedostanete naráz milión korun, ale postavíte základy a to se vyplatí. Postavíte obvodové zdi a to se také vyplatí. Tedy ne tak, že

dostanete do rukou hotové peníze a utečete s nimi do Argentiny. Vždyť se zkontroluje, co bylo opravdu postavené. Takže nakonec máte dům, ale máte i milión dluh.

A když ho nebudeme moci splatit?

Tak zaplatíte tím domem.

Aha, takže máme dům a mám dluh - a ten dům je tou zárukou!

Jistěže. A ten dluh je rozpočítán na 30 roků. Stejně tak, když se zavádí nějaká nová výroba - někdo bude chtít vyrábět dejme tomu násady na motyky. Tak ta výroba bude tou zárukou.

Banka vám dnes řekne - ukažte nejprve dům, že ho máte, a potom vám na něho půjčím. Anebo: ukažte mi, že máte třikrát tolik peněz, a potom vám ještě půjčím. To právě dusí ekonomiku - máme dost lidí, kteří by chtěli pracovat, postavit řekněme domeček, ale nemohou, protože banka jim nedá peníze a banka jim je nedá, protože nemají. To je jako vejce a slepice.

Na co se u nás využívají ty půjčky od MMF, které si bereme?

Ty právě jdou jen na vyrovnávání platební bilance. Co si půjčíme, to platíme jen za spotřební dovoz. Nakonec my spotřebujeme dovezené zboží, oni budou mít své peníze a my jim zůstaneme dlužní.

Němci nakupují v Čechách za dolary pozemky a nemovitosti. A Češi v Německu BMW a žehličky. Takže ty dolary kolují. Ale oni je potom zase recyklují a znovu - my kupujeme jen spotřební zboží a oni kupují od nás továrny a výrobní kapacity. Takže z nás se stávají indiáni, kteří kupují zrcátka a ohnivou vodu, ale oni kupují zemi, nemovitosti a výrobní prostředky.

To je celá podstata - odstavit naše výrobce, aby se sem oni nahrnuli, měli trhy, vliv, území. Aby potom mohli skoupit vše za babku a budou zde "řídít" a my budeme možná běhat s nějakými valaškami, anebo čistit boty a tak. Postavíme pro ně nějaké hotely a tam jim budeme vyrovnávat postele a - máme "pracovní příležitost".

Podle vás je tedy slovenská ekonomika schválně nastavená tak, aby každý poctivý výrobce nevyhnutelně zkrachoval?

V takových ekonomických podmínkách se může rozrůst jen taková vrstva lidí, kteří vědí, kde co ukrást, propašovat, prodat drogy...

Podmínky jsou, pravda, příliš tvrdé. Slovenský podnikatel musí odvést 47% daně. Ale když si chce ty peníze vzít jako fyzická osoba, tak zaplatí ještě dalších 20% a nakonec, když jde za tyto peníze koupit nějakou konkrétní věc jako zákazník, v obchodě mu ještě naučtují 25% DPH, takže se mu nakonec nevyplatí prodat.

Jistěže, protože když stát sám musí platit velkou dlužní službu, musí to potom zaúčtovat komu může - podnikateli, občanu, každému...

A na západě je nějaký jiný daňový systém? Tam odvádějí prý jen 33%.

To je to, že když jsou na úrokovou službu menší výdaje, tak si mohou dovolit účtovat i méně daní. Například ty dolary, co sem půjčují, to je zisk pro ně. Co od nás vyždímají, o to méně si mohou ždímat svých. Takže kdybychom dělali to stejné a popůjčovali slovenské koruny po celém světě a úroky platili z celého světa nám, tak potom i zde by byly menší daně. Jenže teď je to opačné, stát musí platit úroky ven.

Nač je vlastně Mezinárodní měnový fond, aby půjčoval peníze a vydělával na tom?

MMF má jediný účel: Udržet hodnotu dolaru. Všelijakými manipulacemi a spekulacemi. Totiž čím víc zemí používá dolar, tím se vlastně vytváří jeho hodnota. Takže je to v jejich zájmu, by dolar všichni používali. Například teď je několik miliard dolarů půjčených v Rusku. Kdyby tyto miliardy nekolovaly v Rusku, co by se stalo? Někdo by je někde musel vyplatit - někdo by za ně něco koupil v USA. Tím by šla inflace nahoru. Takže, co oni vlastně dělají? Tisknou dolary v tiskárně, bez toho, že by vytvořili nějaké skutečné hodnoty a kupují za ně v Rusku hodnotné věci. A Rusové tam už běhají a obchodují mezi sebou s papírovými dolary.

Které jsou nekryté?

Nekryté. Akorát že MMF direktivně určuje jejich hodnotu vůči rublu. A rubl potom už plave, může i celkem padnout, to nikomu nevádí. Ale když americký dolar jde dolů, tak co udělají? Tehdy nenechají, aby trh volně určil cenu dolaru!

Když například na jaře 1995 šel americký dolar prudce dolů proti jenu, tak udělali intervenci a japonskou bankou a nákupem dolarů.

Tedy, jak náhle přijde na hodnotu dolaru, oni si ji manipulují, jak chtějí, ale když přijde na hodnotu ruského rublu, nechají ho, nechť zkrachuje.

Nám všem hlásají, že to musíme nechat na tržním systému, jak si určí hodnotu naší měny. Jenže oni sami to nedělají. Když se hodnota dolaru dostane do takové polohy, která jim nevyhovuje, udělá intervenci a vytlačí ji nahoru nebo stlačí dolů. Takže my jejich hru všichni hraje, ale oni podle svých vlastních pravidel nehrají. Ale nás všechny nutí, abychom hráli podle jejich pravidel.

Ale jednou se přece na to musí přijít, na ten podvod, že dolary jsou jen papírky.

No, to každý ví.

Ale myslím tak, že se to finančníctví jednou musí zhroutit.

Ano, to dříve nebo později přijde. Protože teď, když rudí padli, postkomunistický svět zatím zkrmuje ty falešné dolary, ale nebude je zkrmovat donekonečna. Takže zákonitě jednou přijde takový bod, že tu na zeměkouli nebude kdo mít takové dolary,

co tisknou, zkrmovat. Protože, kam s nimi půjdou, na Měsíc? Je to pro ně obrovské štěstí,, že 300 miliónů lidí se otevřelo západní ekonomice. Oni tisknou v rotačkách dolary a od Rusů kupují to a ono, zlato, diamanty, kupují všechno, co se dá.

Ale to je strašné, vždyť oni nakupují reálné hodnoty za papírky. To jim už všechno zůstane? To jim právoplatně patří?

Tak, ano.

Ale přitom všichni víme, že oni vlastně nezaplatili!

Jistěže zaplatili, protože dolar má nyní hodnotu. A potom, když padne, oni už mají ty doly, zlato, diamanty...

Tak kdo na to doplatí, až jednou dolar ztratí hodnotu?

Ten, kdo ten dolar přijal, za tu hodnotu, kterou vyprodukoval. Ti Rusové, co rozprodávali své zlaté ikony a mají nyní ty dolary někde poschovávané.

Tak potom jediné řešení je nebrat nekryté dolary za skutečné věci, ne?

Ne. Řešením by bylo určit, co měna reálně obsahuje. Jenže to je všechno propojené. Aby se z toho nedalo utéci, to je to. To je tak promyšlené, aby v tom byl člověk chycený jako zajíc v kleci. A ke krachu zákonitě přijde.

Nemohli bychom od nich jednoduše nebrat půjčky?

Právě to chceme.

Je to reálné říkat, že děkujeme, že si chceme hospodařit buď sami nebo když tak jako rovnocenní partneři?

Můžeme udělat přesně to, co Číňané před 2 200 lety.

Tak čím nás to ohlupují, proč vlastně potřebujeme ty půjčky?

No aby oni mohli dále tlačit, abychom jim byli zavázáni.

Ale to přece nemohou říci. Jak se to oficiálně zdůvodňuje?

Všelicos se vymýšlí.

Co například?

To jsou takové hlouposti, že já si to nikdy nemohu zapamatovat.

Uvádějí se některé typické důvody?

Řeknou vám například, že musí být úroky, aby se regulovala inflace. Jenže právě ty úroky tu inflaci vytvářejí. A bankéři vědí, že úroky vytvářejí inflaci, ale řeknou vám do očí: "Úroky jsou potřebné, aby se regulovala inflace."

To je sypání písku do očí.

Jinak mezi bankéři v USA je to normálně známé, z toho si dělají i legraci, že svět jim žere jejich dolary. Ale oni si říkají - tak co, když to funguje, tak se smějí... Já jsem v tom finančním systému byl patnáct let, znám ty lidi jako vlastní dlaň, vím, jak přemýšlí.

Ale i oni vědí, že něco přijde, že to nemůže být tak donekonečna. A nebo musí přijít nějaká válka, a nebo nějaký velký posun. Amerika totiž spotřebuje o mnoho víc, než vyrobí. Předává obligace, ale ty bude třeba splatit.

Jen nyní je politicky nepřijatelné, aby zkrátily sociální dávky pro 30-40 miliónů lidí, kteří v USA přepadli přes sociální síto na dno společnosti. Ti tam žijí v jakémisi minimálním komunismu. Nepracují, ale berou podporu, stravu, ubytování, lékařské ošetření. Ta nejvyšší vrstva, která nepracuje, musí živit armádu spodiny, která též nepracuje, aby náhodou nepovstala a nezačala se bouřit. A ta střední vrstva, která pracuje, je stále víc škrcená.

A Německo a Japonsko pomáhají tento nereálný kurs dolaru udržovat?

Ano, protože na něm mají založeny svoje ekonomiky. Celý jejich finanční systém je podložený dolarovými obligacemi. Kdyby se najednou přiznala pravda, miliardové sumy by se najednou ztratily. S dolarem by padla marka i jen.

A kvůli tomu se i Velká Británie tak houževnatě brání společné evropské měně?

Ano, protože vědí, že společná měna je západoevropský výmysl. Tuto společnou měnu budou totiž muset přijmout všechny státy unie, i Anglie. Aktiva na tuto měnu sice Němci poskytnou, ale to budou ty americké obligace, které nejsou kryté.

A ostatní evropské státy tyto americké obligace nemají?

Ne tolik. Francie je odmítla přijmout a žádala zlato. De Gaulle kvůli tomu dokonce vystoupil i z NATO.

Tak proč Němci ty americké obligace vlastně přijali?

Protože Německo a Japonsko byly po druhé světové válce bezmocné. Byly to poražené státy. Němci vyváželi do Ameriky špičkové strojní zařízení a Američané, když jim došlo zlato, vnutili Němcům namísto toho dluhopisy. A Angličané se tehdy radostně smáli - dobře vám tak, chtěli jste ovládnout svět, měli jste Hitlera, teď dostáváte papíry za vaše výrobky.

Ale Němci teď říkají - už nemáme Hitlera, jsme demokrati, a chceme, aby celá Evropa prosperovala. Navrhujeme společnou měnu. Jenže Angličané vědí, co to

znamená. Potom by se nejen Německo, ale celá Evropa musela třást, aby dolar nepadl.

Takže celý vtip je v tom, že oni se někde potřebují zbavit černého Petra.

Přesně tak.

A když Černý Petr bude u nás, tak dolar může padnout.

Ano, může padnout a hotovo. Oni budou už v čistém.

Co když naše banka přijme vaše obligace za 10 miliard dolarů a dolar potom padne? Tak ty vaše obligace ztratí hodnotu!

Tak v případě, že by dolar padl, tak ztratí část své hodnoty, ano. Ale to ještě chvíli potrvá. A mezitím by se slovenská ekonomika mohla postavit na vlastní nohy a nemusela by takových dolarových půjček brát stále víc a ještě k tomu na vysoký úrok.

Takže i Vy byste se zbavili Černého Petra, ne?

Ano, i to je jeden z důvodů. Ale bylo by to aspoň spojené s určitou pomocí Slovensku.

A proč bychom to nemohli udělat stejně, jako to udělalo poválečné Německo anebo před válkou Hitler? Na to bychom nepotřebovali ani MMF, ani vás. To nemůžeme?

Ale můžete.

Tak proč nám potom nabízíte ty americké obligace?

No proto, aby se nemohlo říci, že na Slovensku se emitují "nekryté peníze". Aby to bylo v souladu s pravidly. Vždyť to je na tom krásné, že my si můžeme půjčit sami bezúročně, poslat MMF pryč, a bude to podle jejich vlastních pravidel.

Pane Vaský, myslím, že jste mne přivedl na úžasnou myšlenku. My nepotřebujeme vůbec nikoho. Potřebujeme si jen udělat pořádek ve vlastní zemi.

Zavedení spravedlivé a rozvojeschopné ekonomiky opravdu nic nebrání - kromě lidského egoismu. Na jedné straně je to osobní egoismus a korupce a na druhé straně nevědomost a lhostejnost obyvatelstva, které se nechá dál okrádat, než by pohnulo rozumem. Na to, aby taková bezúročná ekonomika mohla z nás vzniknout a fungovat, se musí ještě odehrát velký skok, změna v myšlení a chtění lidí. Doufám, že k tomu nebude zapotřebí, abychom narazili úplně na dno, jako někde v Mexiku nebo v Jugoslávii. Právě proto je třeba, aby se o tom hovořilo, aby se řeklo jasně, že "lichva" není přirozenou ani nevyhnutelnou součástí finančnictví - naopak, je to nemorální a destruktivní princip, který je třeba co nejdříve postavit mimo zákon. Jsem rád, že jste o tom

začal hovořit. Myslím, že ze všeho nejlepší bude, když ty dolarové obligace nevezmeme ani od vás, ale začneme poskytovat vnitrostátní půjčky bezúročně sami. Ale moudře, ne tak, že se rozkradou. Jen kdybychom chtěli, šlo by to.

Děkujeme vám za rozhovor.

(SOPHIA, Slov. republika, zima 1995)

NECENZUROVANÝM NOVINÁM dodal: Stanislav Musil